

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาดังต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

งานวิจัย ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เป็นการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งมีจำนวน ๙๐๑ คน (โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์)

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane)^๑ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๐ คน ดังตารางต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
๑. โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย (จิระประวัตติ)	๑๙๘	๕๙
๒. โรงเรียนนครสวรรค์	๒๔๖	๗๔
๓. โรงเรียนสตรีนครสวรรค์	๒๑๔	๖๔
๔. โรงเรียนนวมินทราชูทิศ มัชฌิม	๒๔๓	๗๓
รวม	๙๐๑	๒๗๐

^๑ T. Yamane, *Statistic : An Introductory Analysis*, 3rd ed, (New York : Harper and Row, 1973), pp.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนการสร้าง และการตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

๓.๓.๑ ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

๑. ศึกษาหลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ จากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๓. สร้างเครื่องมือจากกรอบเนื้อหาในคำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

๔. นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไข

๕. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทั้งความตรงของเนื้อหา (Content validity) และความตรงตามโครงสร้าง (Construct validity) โดยการหาค่า IOC (Rovinelle & Hambleton) โดยพิจารณาข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป มาใช้ในแบบสอบถาม

๖. นำเครื่องมือที่ตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนลาตยาวพิทยาคม อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีจำนวน ๓๐ ชุด แล้วนำมาตรวจคะแนน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficients) ของความเชื่อมั่น ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยงรายข้อและสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๙๑

๗. ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย

๘. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๐ ชุด

๓.๓.๒ ลักษณะของเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ภายใต้กรอบหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสังคหวัตถุ ๔ แบ่งเป็น ๓ ส่วนดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ คือ

๑. **ด้านทาน** ผู้รู้จักให้อภัย ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ให้คำแนะนำปรึกษา ผู้ใต้บังคับบัญชา ให้การพัฒนาบุคลากร เสียสละประโยชน์ส่วนตัวต่อองค์กร มีความเอื้อเฟื้อเพื่อผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ตระหนี่สามารถกำหนดค่าตอบแทนให้บุคลากรตามผลงานที่ได้ปฏิบัติ ให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลงานดี และให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานและการดำเนินชีวิตของผู้ใต้บังคับบัญชา

๒. **ด้านปิยวาจา** มีถ้อยคำสุภาพ มีวาทศิลป์ดึงดูดผู้ฟังให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ พูดจากร่าเริงให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ พูดจริงใจไม่เสแสร้ง กล้าวยกย่อง ชมเชยผู้อื่น พูดให้กำลังใจผู้อื่น และกล่าววาจามีหลักการถูกต้องเหมาะสม

๓. **ด้านอัตถจริยา** แสดงออกด้วยการช่วยเหลือผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ทุกระดับชั้น มีความเอื้อเฟื้อ ตั้งใจทำงานเพื่อส่วนรวม ให้ความสำคัญกับการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ชักนำผู้อื่นให้ประพฤติในสิ่งที่ดี และไม่นิ่งดูดายต่อประโยชน์ขององค์กร

๔. **ด้านสมานัตตตา** การปรับปรุงบุคลิกภาพของตนสม่ำเสมอ ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ถือชั้นวรรณะ วางตนเหมาะสมกับตำแหน่ง วางตนเป็นกลางรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น ให้ความเสมอภาค และไม่เอาเปรียบผู้อื่น

โดยที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะต้องแสดงความคิดเห็นต่อ ภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale) โดยกำหนดระดับคะแนนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๕ มากที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับมีทัศนคติอยู่ในระดับมากที่สุด
๔ มาก	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก
๓ ปานกลาง	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับมีทัศนคติอยู่ในระดับปานกลาง
๒ น้อย	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อย
๑ น้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับมีทัศนคติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaires)

๓.๓.๓ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

๑. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือ ที่สร้างไว้

๒. หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน ประกอบด้วย

๑) พระโสภณวราภรณ์, ดร. อาจารย์ประจำ/หัวหน้าสาขาวิชารัฐศาสตร์

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- ๒) พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. อาจารย์ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓) นายศศิกิจจ์ อ่ำจ้อย. รักษาการหัวหน้าสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ
วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔) ดร.พิสิษฐ์ จอมบุญเรือง รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
สำนักงานคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ๕) ผศ.ดร.ทัศนพันธ์ กุศลสถิต คณบดี
คณะเทคโนโลยีการเกษตรและเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม รูปแบบของสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Item-Objective Congruence Index : IOC) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๓. หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับครูและบุคลากรการศึกษาของโรงเรียนลาดยาวพิทยาคม อำเภอลาดยาว จ.นครสวรรค์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ ชุด เก็บได้ ๓๐ ชุด จากนั้นนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)^๒ โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๙๑

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

๑. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโครงการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเรียนผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละโรงเรียน ในเขตอำเภอเมืองนครสวรรค์ จ.นครสวรรค์ เพื่อขออนุญาตเข้าไปทำการเก็บข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษา

^๒ สีน พันธุ์พินิจ, เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทจูนพับลิชชิ่งจำกัด, ๒๕๔๗), หน้า ๑๙๑.

๒.ขอความร่วมมือจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำความเข้าใจในการตอบแบบสอบถาม และทำการแจกแบบสอบถามให้ประชากรกลุ่มเป้าหมายในแต่ละโรงเรียนด้วยตัวผู้วิจัยเอง

๓. การเก็บแบบสอบถามผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถามจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง กลับคืนด้วยตัวเอง แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์

๔. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติดังต่อไปนี้

๓.๕.๑ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่างและพรรณนาระดับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ใน อำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๓.๕.๒ สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานการวิจัยเพื่อ เปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในอำเภอมือง นครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ สถิติที่ใช้คือ การทดสอบ (t-test) ในกรณีตัวแปรสองกลุ่ม และการ ทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณี ตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ ด้วยวิธี (Least Significant Difference: LSD.) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๓.๕.๓ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา ในอำเภอมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ วิเคราะห์โดยทำการสรุปเป็นความเรียง

๓.๕.๔ เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐ - ๕.๐๐ หมายถึงระดับความเห็นด้วยมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐ - ๔.๔๙ หมายถึงระดับความเห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐ - ๓.๔๙ หมายถึงระดับความเห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐ - ๒.๔๙ หมายถึงระดับความเห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐ - ๑.๔๙ หมายถึงระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด^๓

๓.๕.๕ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

๓.๕.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

-ค่าร้อยละ (Percentage)

-ค่ามัธยเทศคณิตหรือค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean)

^๓ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๕),